

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 27.5.2020 г.
COM(2020) 442 final

ANNEX

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Бюджетът на ЕС осигурява ресурс за плана за възстановяването на Европа

МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Цел: Подкрепа за инвестиции и реформи с цел повишаване на устойчивостта на икономиките на държавите в ЕС и насърчаване на устойчивия растеж

Механизъм: Безвъзмездни средства и заеми

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Кризата, причинена от COVID-19, ще засегне сериозно всички държави — членки на ЕС. Въздействието и последиците от кризата обаче ще бъдат различни в отделните държави членки. Механизмът за възстановяване и устойчивост има за цел да се подобри устойчивостта на икономиките на държавите членки, да се смекчи икономическото и социалното въздействие на кризата и да се подпомогне възстановяването, като същевременно се насърчат екологичният и цифровият преход, като по този начин се избегне появата на критична ситуация, подкопаваща сближаването между държавите членки.
- Краткосрочното въздействие на кризата, причинена от COVID-19, ще зависи в голяма степен от продължителността и сериозността на ограничителните мерки, от структурата на производството и от мерките на икономическата политика, предприети за смекчаване на непосредствените последици от кризата. Средносрочните и дългосрочните последици от кризата ще зависят от това колко бързо икономиките на държавите членки ще се възстановяват от кризата, което от своя страна зависи от устойчивостта на техните икономики и от способността им да предприемат подходящи мерки. Като се имат предвид неравнопоставените изходни позиции във фискалната област и големите разлики в процента на заразените и в степените, до които достигна извънредната ситуация в областта на общественото здраве, съществува реален риск кризата, причинена от COVID-19, да доведе до допълнително задълбочаване на различията в ЕС. Ако не се вземат мерки, това ще струва скъпо от икономическа, социална и политическа гледна точка и няма да доведе до устойчив резултат.
- Механизмът за възстановяване и устойчивост ще осигури широкомащабна финансова подкрепа за инвестициите и реформите, включително в областта на екологичния и цифровия преход, които правят икономиките по-устойчиви и по-добре подготвени за бъдещето. Той ще помогне на държавите членки да се справят с предизвикателствата, пред които ще са изправени в още по-голяма степен в периода след кризата. И преди всичко той ще гарантира, че тези инвестиции и реформи са насочени към предизвикателствата и нуждите от инвестиции, свързани с екологичния и цифровия преход, като с това се осигури устойчиво възстановяване. По този начин чрез механизма ще се противодейства на евентуални тенденции по-дългосрочните инвестиции в областта на екологичния и цифровия преход на нашите икономики да бъдат оставени на заден план след кризата. Механизмът ще бъде съпроводен от значителна техническа помощ.

Изпълнение

- Механизмът ще разполага със значителен капацитет и ще бъде една от ключовите програми на Next Generation EU като част от преразгледаната многогодишна финансова рамка. Той ще предоставя както безвъзмездни средства, така и заеми за финансиране на нуждите от инвестиции и реформи.
- Механизмът за възстановяване и устойчивост ще бъде включен в европейския семестър. Държавите членки ще представят национални планове за възстановяване и устойчивост като част от своите национални програми за реформи. Тези планове ще съдържат програмата им за инвестиции и реформи за следващите години, както и пакетите от инвестиции и реформи, които ще бъдат финансирани по линия на механизма. Комисията ще направи оценка на плановете въз основа на тяхното въздействие върху устойчивостта по отношение на конкурентоспособността, върху икономическата и социалната устойчивост, устойчивия растеж и екологичния и цифровия преход на държавите членки.
- Разпределението на ресурсите ще бъде в отговор на целта на инструмента, а именно улесняване на трайното възстановяване, подобряване на устойчивостта на икономиките на ЕС и намаляване на икономическите различия между държавите членки. Няма да се изисква национално съфинансиране.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- Механизмът ще бъде част от европейския семестър. Инвестициите, представени в рамките на плановете за възстановяване и устойчивост, следва да бъдат съгласувани с дългосрочните стратегии на Съюза, по-специално с Европейския зелен пакт и с цифровата трансформация, с националните планове на държавите членки в областта на енергетиката и климата, както и с плановете за справедлив преход, когато това е целесъобразно.
- Механизмът ще допълва помощта за възстановяване в полза на сближаването (REACT-EU), която ще бъде насочена към действия за преодоляване в краткосрочен план на последиците от кризата, свързани с пазарите на труда, здравеопазването и МСП (подкрепа за ликвидността и платежоспособността), и към значителни инвестиции в екологичния и цифровия преход, за да се осигури незабавна и пряка подкрепа на икономиките на държавите членки. Механизмът за възстановяване и устойчивост ще осигури подкрепа за инвестиции и реформи, които ще имат трайно въздействие върху производителността и устойчивостта на икономиките на държавите членки.
- Държавите членки ще отбележат в своите национални планове за възстановяване и устойчивост съществуващото или планираното финансиране по линия на други политики на Съюза и начина, по който ще се осигури взаимното допълване между тези инвестиции. Решенията за предоставяне на финансова подкрепа на държава членка по Механизма за възстановяване и устойчивост ще се вземат на базата на мерките, финансирани от други фондове и програми на Съюза, като по този начин ще се избягва двойното финансиране. И на последно място, инвестициите и реформите, които ще се възползват от финансовото участие по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, ще бъдат определени в контекста на европейския семестър, като по този начин ще се гарантира допълняемост и ще се улесни наблюдението на тяхното изпълнение.

Финансови аспекти

Финансовият пакет за Механизма за възстановяване и устойчивост, мобилизиран по линия на Next Generation EU, възлиза на 560 милиарда евро, от които 310 милиарда евро за безвъзмездни средства и 250 милиарда евро за заеми.

ПОМОЩ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ В ПОЛЗА НА СБЛИЖАВАНЕТО И ТЕРИТОРИИТЕ НА ЕВРОПА (REACT-EU)

Цел: Инвестиции в краткосрочни действия за преодоляване на последиците от кризата

Механизъм: Предимно безвъзмездни средства

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Политиката на сближаване ще играе решаваща роля за гарантирането на балансирано възстановяване, което да предотврати появата на асиметрии и различия между държавите членки и вътре в тях. Тя ще осигури подкрепа за държавите членки и регионите, които са най-силно засегнати от избухването на COVID-19. Новата инициатива REACT-EU има за цел да увеличи подкрепата за държавите членки, като преодолее разминаването между мерките, приложени в началото на кризата, и възстановяването в по-дългосрочен план
- REACT-EU ще предостави допълнително финансиране за най-важните сектори, подпомагащи действията за преодоляване на последиците от кризата, които ще бъдат необходими, за да се положат основите за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване.
- Това ще включва инвестиции за възстановяване на пазарите на труда, включително чрез субсидии за заетост, схеми за съкратено работно време и мерки за младежка заетост, подкрепа за системите за здравеопазване и предоставяне на основна подкрепа за ликвидността за оборотен капитал на малките и средните предприятия. Тази подкрепа ще бъде на разположение във всички сектори на икономиката, включително за силно засегнатите сектори на туризма и културата. Тъй като те представляват особено голяма част от някои икономики в ЕС, които бяха най-тежко засегнати от кризата, причинена от COVID-19, REACT-EU може също да противодейства на тенденциите за нарастване на различията в Съюза.
- Допълнителната подкрепа може също така да се използва за инвестиране в Европейския зелен пакт и в цифровия преход като част от мерките за преодоляване на последиците от кризата, за подпомагане на значителните инвестиции в тези области, които вече се осъществяват и са планирани в рамките на програми за сближаване.
- Избухването на COVID-19 оказва сериозно въздействие и върху най-уязвимите слоеве на нашето общество. Поради това част от допълнителните средства могат да се използват и за подпомагане на хора, изпитващи недостиг на храна и материални лишения.

Изпълнение

- Програмите на политиката на сближаване за периода 2014—2020 г. се изпълняват в нормален ритъм. Те са приспособими и гъвкави, по-специално след внесените

изменения като част от пакетите от мерки на Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса. Те ще продължат да подпомагат разходите за проекти, отговарящи на условията за финансиране, до края на 2023 г.

- Настоящите програми за сближаване ще получат допълнителна подкрепа за ключови мерки за преодоляване на последиците от кризата през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. по линия на REACT-EU. Допълнителните ангажименти ще бъдат изпълнени чрез изменения в програмите или нови специални програми, представени от държавите членки и приети от Комисията.
- Допълнителните ресурси ще бъдат разпределени въз основа на сериозността на икономическите и социалните последици от кризата и относителния просперитет на държавите членки. Допълнителната гъвкавост, предоставена чрез Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса, ще бъде запазена. Това включва опростени процедури, възможността за прехвърляне на ресурси между фондове и категории региони и облекчаване на правилата за съфинансиране, което позволява финансирането да бъде осъществено изцяло от бюджета на ЕС.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- REACT-EU ще допълва Механизма за възстановяване и устойчивост и съществуващата подкрепа за политиката на сближаване. REACT-EU ще бъде насочен към действия за преодоляване на последиците от кризата в краткосрочен план, свързани с пазарите на труда, здравеопазването и МСП (подкрепа за ликвидността за оборотен капитал), и към значителни инвестиции в екологичния и цифровия преход, за да се осигури незабавна и пряка подкрепа на икономиките на държавите членки, докато Механизмът за възстановяване и устойчивост ще осигури подкрепа за инвестиции и реформи, които ще имат трайно въздействие върху производителността и устойчивостта на икономиките на държавите членки.
- REACT-EU ще допълва и предложенията за бъдещите програми на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. Тези предложения се коригират, за да се окаже по-силна подкрепа за инвестициите в области като устойчивостта на националните системи на здравеопазване, в сектори като туризма и културата или за мерки за младежка заетост, мерки в областта на образованието и развитието на умения и мерки за борба с детската бедност. Те ще гарантират и подходяща подкрепа за малките и средните предприятия и ще осигурят по-голяма гъвкавост при прехвърлянето на средства между фондовете, както и ще въведат нови разпоредби, за да се даде възможност за бързо реагиране при извънредни ситуации. През 2024 г. преглед на националното разпределение на средствата за сближаване ще осигури подходяща допълнителна подкрепа за най-нуждаещите се държави членки и региони, като се вземат предвид последните налични национални и регионални статистически данни.

Финансови аспекти

- Средствата за REACT-EU, за които ще бъдат поети задължения през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. възлизат на 55 милиарда евро.

INVEST EU (ВКЛЮЧИТЕЛНО МЕХАНИЗЪМ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКИ ИНВЕСТИЦИИ)

Цел: Мобилизиране на инвестиции в подкрепа на възстановяването и дългосрочния растеж, включително нов механизъм за насърчаване на инвестициите в стратегически европейски вериги за създаване на стойност

Механизъм: Осигуряване на бюджетна гаранция

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Програмата InvestEU е изключително подходяща за предоставяне на спешно финансиране и за подкрепа на политиките на Съюза в процеса на възстановяване от дълбока икономическа криза. Нейната целесъобразност бе потвърдена от опита, натрупан при изпълнението на Европейския фонд за стратегически инвестиции и финансови инструменти — предшественика на InvestEU, след последната финансова криза.
- По време на настоящата криза разпределянето на финансовите средства на пазара не е напълно ефикасно, а очакваният риск значително влошава частния инвестиционен поток. Понастоящем дълбоката несигурност излага на риск качеството на информацията за финансовите пазари и способността на кредиторите да оценяват жизнеспособността на дружествата и инвестиционните проекти. Ако ситуацията не бъде овладяна, това може да породи всеобщо настроение за избягване на риска по отношение на частните инвестиционни проекти и да допринесе за свиване на кредитирането. При тези обстоятелства следва да се използва особено ценната ключова характеристика на InvestEU, състояща се в намаляване на рисковете по проекти с цел привличането на частно финансиране.
- Подобрената програма InvestEU ще може да оказва решаваща подкрепа на дружествата в период на възстановяване и в същото време да гарантира, че вниманието на инвеститорите е съсредоточено върху средносрочните и дългосрочните политически приоритети на Съюза, като например Европейския зелен пакт и предизвикателството, свързано с цифровизацията. Тя ще подобри капацитета за поемане на риск от страна на групата на Европейската инвестиционна банка и на националните насърчителни банки в подкрепа на икономическото възстановяване.
- Програмата ще бъде допълнително подобрена чрез Механизъм за стратегически инвестиции, при който акцентът ще бъде поставен върху изграждането на устойчиви вериги за създаване на стойност в съответствие със стратегическата програма на Съюза и новата стратегия за промишлеността, представена от Комисията. Тези проекти биха могли да включват важни проекти от общоевропейски интерес или проекти със сходни характеристики, например във фармацевтичната промишленост.

- Този механизъм е от особено значение в периода след кризата, тъй като някои държави членки може да не разполагат с финансовите средства, за да подкрепят такива проекти с национална държавна помощ, а много проекти имат трансграничен обхват и изискват европейски подход. Новият механизъм ще помогне за преодоляване на тези трудности.

Изпълнение

- Характеристиките на четири от компонентите на InvestEU вече са договорени от законодателите, но техният финансов капацитет ще бъде увеличен. Капацитетът на групата на Европейската инвестиционна банка и на други партньори по изпълнението за предоставяне на финансиране ще бъде съответно увеличен.
- Новият механизъм за стратегически инвестиции ще бъде петият компонент в рамките на фонда InvestEU като важна част от пакета за възстановяване. Механизмът ще подпомага създаването и развитието на силни и устойчиви вериги за създаване на стойност в целия ЕС. Чрез насочване на вниманието към веригите за създаване на стойност в ЕС механизмът ще укрепи стратегическата автономност на икономиката на Съюза, като същевременно осигури, в рамките на ЕС, необходимите средства за просперитет и растеж на дружества от стратегическо значение. Механизмът ще бъде насочен към дружества, установени и работещи в Европейския съюз, чиито дейности са от стратегическо значение и попадат в области като критичната инфраструктура и технологии и предоставянето на здравни услуги от първа необходимост. Освен това той ще подкрепя стратегически вериги за създаване на стойност, например в областта на интелигентното здравеопазване, промишления интернет на нещата, промишлеността с ниски емисии на CO₂ и киберсигурността. Тези операции може по принцип да са по-рискови в следкризисната бизнес среда, тъй като организаторите са изложени в по-голяма степен на риск от страна на търсенето или на предлагането. Следователно дългосрочните инвестиции ще играят ключова роля в укрепването на дружествата, които изпълняват проекти с голямо стратегическо значение.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- Механизмът за стратегически инвестиции ще допълва Инструмента за подкрепа на платежоспособността в рамките на Европейския фонд за стратегически инвестиции. Инструментът за подкрепа на платежоспособността е инструмент с незабавно и временно действие, предназначен да осигури подкрепа за потребностите от платежоспособност на дружествата, които са най-силно засегнати от кризата, причинена от COVID-19, като целта е да се възстанови тяхната капиталова позиция като мярка за реакция на кризата.
- Механизмът за стратегически инвестиции ще възприеме по-далновиден подход, който ще допринесе за изграждането на пазарите в периода след кризата. Той ще съсредоточи подкрепата върху проекти от значение за постигане на стратегическа автономност в ключови вериги за създаване на стойност в рамките на единния пазар посредством подкрепа за разрастването на проекти, базирани в ЕС, посредством трансгранични инвестиции.

Финансови аспекти

- Допълнителното финансово участие по линия на Next Generation EU, което е в размер на 15,3 милиарда евро за съществуващите компоненти на политиката и на 15 милиарда евро за Механизма за стратегически инвестиции, възлиза общо за InvestEU на 30,3 милиарда евро. Това ще осигури гаранционно ниво в размер на 72 милиарда евро, което ще даде възможност за общо равнище на инвестиции до 400 милиарда евро.

ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОДКРЕПА НА ПЛАТЕЖОСПОСОБНОСТТА

Цел: Мобилизиране на частни инвестиции за осигуряване на подкрепа за платежоспособността на жизнеспособни предприятия, засегнати от кризата

Механизъм: Осигуряване на бюджетна гаранция

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Понастоящем дружествата получават значителна подкрепа за ликвидността, която да им помогне да преодолеят кризата, главно чрез националните бюджети по линия на държавната помощ за временна подкрепа на икономиката в контекста на COVID-19. В резултат на кризата обаче все повече и повече дружества, които при други обстоятелства биха били жизнеспособни, ще бъдат изправени пред проблеми с платежоспособността и подкрепата за ликвидността няма да бъде достатъчна. Това отчасти се дължи на факта, че подкрепата за ликвидността обикновено е под формата на заеми, което може допълнително да отслаби счетоводните баланси на дружествата, тъй като през последните години при много от тях се наблюдава стабилно нарастване на финансирането със заеми. Това означава, че още в началото на кризата финансовите позиции на много дружества в ЕС вече са били сравнително нестабилни и те вероятно ще се изправят пред бързо влошаване на доходите и капиталовите си позиции по време на рецесията.
- Първоначалните оценки показват, че в случай че базовият икономически сценарий от пролетната прогноза се реализира, общите загуби, които ще понесат фирмите с повече от 20 служители, могат да възлязат на 720 милиарда евро до края на годината. А при стресовия сценарий тези загуби ще достигнат близо 1,2 трилиона евро. Фирмите могат частично да компенсират понесените загуби, като използват ликвидни активи и оборотен капитал, но в много случаи тези буфери няма да бъдат достатъчни. Прогнозите показват, че между 35 % и 50 % от фирмите с повече от 20 служители биха могли да изпитат недостиг на оборотен капитал до края на годината в зависимост от това дали се реализира базовият или стресовият сценарий. Това означава, че до 260 000 европейски дружества, в които работят около 35 милиона служители, биха могли да изпитат недостиг на финансиране в случая на неблагоприятния сценарий. Като цяло повечето европейски промишлени екосистеми разчитат на сложни вериги на доставки, разпръснати в държавите членки, в рамките на единния пазар. Ако не се вземат мерки, този недостиг на капитал може да доведе до продължителен период на по-ниски инвестиции и по-висока безработица. Недостигът на капитал ще окаже неравномерно въздействие върху отделните сектори, промишлени екосистеми и държави членки, което ще доведе до различия в единния пазар и до трайни щети за нашия производствен потенциал и способност за възстановяване от рецесията.
- Инструментът за подкрепа на платежоспособността е нов инструмент с временно действие, създаден като част от Европейския фонд за стратегически инвестиции, за да се избегне огромен недостиг на капитал и възможно неизпълнение на

задълженията от страна на иначе жизнеспособни дружества, в резултат на кризата, причинена от COVID-19. Той ще спомогне за мобилизирането на частни ресурси в подкрепа на жизнеспособни европейски дружества за справяне с проблемите, свързани с платежоспособността. Неговото действие ще е временно и ще е насочено изключително и само към преодоляване на последиците от кризата, причинена от COVID-19.

- В някои държави членки държавата ще има капацитета да се намеси и да подкрепи тези дружества. В други държави членки възможностите за държавна подкрепа ще бъдат по-ограничени. Икономическите последици от пандемията от COVID-19 са също различни в отделните държави членки. Ако не се намери решение, тези разлики ще доведат до трайно нарушаване на равнопоставените условия на конкуренция и до допълнително задълбочаване на икономическите различия в рамките на Съюза. Инструментът за подкрепа на платежоспособността ще компенсира тези нарушения и ще подпомогне гладкото функциониране на единния пазар.

Изпълнение

- Инструментът за подкрепа на платежоспособността ще предостави на групата на Европейската инвестиционна банка гаранция от Съюза с цел мобилизиране на частен капитал в подкрепа на допустимите дружества, които са неблагоприятно засегнати от кризата, причинена от COVID-19.
- Използването на гаранцията на Съюза ще бъде насочено към държавите членки и секторите, които са икономически най-силно засегнати от кризата, причинена от COVID-19, и към дружествата в държавите членки, в които наличието на подкрепа за платежоспособността от страна на държавата е по-ограничено, като същевременно се гарантира, че всички държави членки и сектори могат да се възползват от тази гаранция.
- Групата на Европейската инвестиционна банка ще използва гаранцията от Съюза, за да намали риска, на който се излагат частните инвеститори, когато инвестират в допустими дружества, като за целта ще предостави гаранции или финансиране на инвестиционни механизми (фондове с частно управление или дружества със специална инвестиционна цел), които работят на търговски принцип, като по този начин се мобилизират частни средства в подкрепа на такива дружества. Това ще позволи на допустимите дружества да потърсят нов капитал от частни инвеститори и така да засилят своята капиталова база и да преодолеят рисковете по отношение на своята платежоспособност. Подобна схема на посредничество гарантира, че само независими управители на инвестиционни механизми ще вземат решения относно това кои дружества ще бъдат подпомагани. Участието на частния сектор като потенциален инвеститор ще даде възможност за по-целенасочено предоставяне на капитал на действително жизнеспособни дружества.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- Инструментът за подкрепа на платежоспособността е допълнително средство с незабавно и временно действие, което има за цел да разшири подкрепата по линия на компонента за МСП в рамките на InvestEU и да увеличи размера на пакета за политиката на сближаване, насочен към МСП и Гаранционния фонд за COVID-19,

който се създава от Европейската инвестиционна банка, както и към Механизма за стратегически инвестиции в рамките на InvestEU.

- Инструментът ще допълва националните политики, които ограничен брой държави членки въвеждат, като гарантира наличието на подкрепа за платежоспособността в целия Съюз. Условието на инструментите следва да бъдат в съответствие с правилата за държавната помощ, за да се гарантират равнопоставени условия на конкуренция и да се улесни евентуално комбиниране с подкрепата, предоставяна пряко от държавите членки, като се обърне надлежно внимание на европейския характер на инструмента и на търговското управление на средствата.

Финансови аспекти

Финансов пакет в размер на 31 милиарда евро ще увеличи гаранцията от ЕС по настоящата финансова рамка с 66 милиарда евро. Тази гаранция ще позволи мобилизирането на инвестиции в размер на около 300 милиарда евро още през 2020 г.

ПРОГРАМА „ЕС В ПОДКРЕПА НА ЗДРАВЕТО“

Цел: Инвестиции в здравна сигурност и устойчивост на здравните системи

Механизъм: Безвъзмездни средства и обществени поръчки

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Поуките, извлечени от кризата, причинена от COVID-19, и от предишни здравни програми ще бъдат отразени в една амбициозна самостоятелна програма — „ЕС в подкрепа на здравето“. Тя може да спомогне за изграждането и възстановяването на капацитета за лечение и на доставките на оборудване и лекарства, като по този начин се осигури подкрепа за бъдещите предизвикателства в областта на здравеопазването. Новата програма ще бъде ключов инструмент, който ще помогне на Европа да посрещне бъдещите заплахи за здравето.
- Тя ще има за цел създаването на всеобхватна рамка за справяне с такива заплахи за здравето, установяването на връзка с всички съответни програми на ЕС, свързани със здравето, и въвеждането на нови начини за изпълнение на действията и за гарантиране на наличието на медицински ответни мерки и ресурси в случай на сериозни заплахи за здравето.
- Първото направление на програмата ще бъде насочено към здравната сигурност. То ще осигури солидна, правно издържана и добре подготвена от финансова гледна точка рамка за предотвратяване, готовост и реагиране при здравни кризи в ЕС. Тази рамка ще подобри националния капацитет и капацитета на ЕС за планирането на действия при извънредни ситуации и ще даде възможност на държавите членки заедно да се справят с общи трансгранични заплахи (включително заплахи извън ЕС), при които намесата на ЕС може да има ясна добавена стойност.
- Второто направление ще подкрепи дългосрочната визия „Едно здраве“ за подобряване на резултатите в областта на здравеопазването чрез ефикасни и приобщаващи здравни системи в държавите членки благодарение на по-добра превенция и наблюдение на заболяванията, насърчаване и достъп до здравеопазване, диагностициране и лечение, както и трансграничното сътрудничество в областта на здравеопазването.
- Новата програма ще обърне внимание и на незаразните болести, тъй като се установи, че те имат решаващо значение за смъртността от COVID-19.
- Освен това амбициозни конкретни инициативи биха могли да бъдат насочени например към ликвидирането на определени заболявания, като например намаляването на случаите на рак на маточната шийка и на сезонния грип. Те ще спомогнат за предотвратяване на вредите, които могат да бъдат избегнати, и на предотвратимите разходи, както и за намаляване на неравенството в здравеопазването.

Изпълнение

- Програмата ще се основава на текущата работа, като например по линия на европейските референтни мрежи за редки заболявания и предотвратяването и управлението на кризи и подготвеността за тях, за да се гарантира достатъчно критична маса и икономии от мащаба. Тя ще допринесе за по-голямо сближаване, ще насърчи превенцията, интегрирането на здравните грижи и равния достъп до здравеопазване.
- Програмата ще осигури устойчиви инвестиции в необходимите структури и инструменти за оперативна подкрепа в ЕС за справяне със здравните кризи, посредством превантивни действия, подготвеност и реагиране, както и подкрепа за истинска междусекторна координация на равнището на ЕС. Ще се работи в тясно сътрудничество с Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC), Европейската агенция по лекарствата (EMA), Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) и Европейската агенция по химикали (ЕСНА), с експертни групи и референтните лаборатории на ЕС, както и с международни органи като Световната здравна организация.
- Въз основа на научни становища програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ ще гарантира стратегическите обществени поръчки за изделия като биоциди (дезинфектанти), реактиви за изследвания, предпазни средства, основни лекарства, медицинско оборудване, диагностични реактиви (напр. апарати за подпомагане на дишането, скенери за компютърна томография) и други стоки (като напр. материали за поставяне на инжекции и стерилни превръзки). Тя ще има за цел да установи своевременно предлагане на подходящи мерки за противодействие на основните заразни болести, които да са на разположение, когато държавите членки имат нужда от тях. Програмата също така ще предостави стимули за разработването, производството и внедряването на ваксини в рамките на Съюза и за възобновяване на производството в ЕС на лекарства и активни фармацевтични съставки/прекурсори.
- Новата програма ще подкрепи усилията на rescEU за укрепване на Европейския медицински корпус чрез субсидиране на постоянни експертни екипи. Въз основа на опита в областта на ветеринарната медицина тя ще субсидира експерти в сферата на здравеопазването и логистиката и, когато е целесъобразно, медицински персонал, който може да бъде мобилизиран във всеки един момент и изпратен на различни места на територията на целия ЕС, за да предоставя консултации и експертен опит. Екипите ще бъдат подпомагани с оборудване (напр. мобилни лаборатории).
- Програмата също така ще подпомогне координацията между здравните инфраструктури и капацитета на медицинските и ветеринарните лаборатории в Съюза, включително подготовката за създаването на европейска инфраструктура за обмен на информация относно възможностите за предоставяне на здравни услуги от първа необходимост. Програмата ще създаде опростена система за подпомагане на трансграничното съвместно възлагане на обществени поръчки за продукти, инструменти и услуги, което показва ясно европейската добавена стойност от сътрудничеството между здравните системи.
- Програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ ще спомогне да се задели финансиране за ключови интервенции в областта на електронното здравеопазване в допълнение към финансирането по програмата „Цифрова Европа“, включително чрез подкрепа за използването на данни за здравеопазването, научни изследвания и разработване на

политики (в контекста на европейското пространство за здравни данни) чрез облаци или други инфраструктури и технологии с използване на големи обеми данни, като например инструменти, използващи изкуствен интелект. Тя ще подкрепи засиленото използване на електронно здравеопазване, включително възприемането и укрепването на модела на европейските референтни мрежи за телемедицина. Тя ще спомогне за разработването на европейски референтни показатели и транснационални решения.

- Програмата ще спомогне за предотвратяване на болестите, включително като подпомогне държавите членки в техните политики и — като се базира на техните силни технически насоки и политически решения — в превенцията и насърчаването на здравословен начин на живот. Тя ще спомогне за събирането и подходящото споделяне на наличните източници на данни и разузнавателни данни между службите, агенциите на ЕС, както и националните и международните органи, свързани със здравето, и ще насърчи основани на факти най-добри практики в областта на превенцията и управлението на заболявания.
- Действията за превенция ще се основават на истински подход на „едно здраве“ по отношение на заболяванията и ще включват изграждане на знания и разбиране за развитието на зоонозите и на потенциалните зоонози.
- Програмата ще подкрепя действия за подобряване на профилактиката и контрола за бързо и правилно тестване и диагностика на инфекции, за лечение на пациенти, като се използват подходящи антимикробни средства, и за намаляване на неподходящото и опасно използване на антимикробни средства във всички области. Международен компонент ще гарантира, че европейската политика в областта на здравеопазването е свързана със случващото се в международен план и ще допълва по ефикасен начин действията по въпроси от регионално и световно значение.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- Ключовият принцип е, че новата програма ще се превърне в катализатор за нови подходи на базата на най-добри практики или иновативни решения или резултати от научноизследователски проекти, като за целта спомогне за изпитването и тестването им на равнището на възприемчивата част от населението преди пълното им разгръщане. Новата програма ще взаимодейства и с Механизма за възстановяване и устойчивост. Въпреки че механизмът ще осигурява стимули за нови реформи, новата програма „ЕС в подкрепа на здравето“ може да подпомогне координацията на прилагането във всички държави членки.
- Новата програма ще има за цел постигането на резултати, които са пряко насочени към здравето. По този начин тя ще създаде полезни взаимодействия и ще спомогне за включване на здравеопазването в други програми на ЕС, като например Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд +, „Хоризонт Европа“, програмата „Цифрова Европа“, програмата за единния пазар и общата селскостопанска политика. По-конкретно новата програма ще работи заедно с rescEU и ще допълва този механизъм, насочен към капацитета за пряка реакция при кризи, поддържането на запаси, разгръщането и изпращането на оборудване и персонал в извънредни ситуации, като предоставя необходимия принос по отношение на здравната сфера.
- Новата програма ще работи в сътрудничество с държавите членки, като спазва разделението на правомощия, посочено в член 168 от Договора за функционирането

на Европейския съюз, и като въз основа на съществуващите механизми за сътрудничество съсредоточава вниманието си върху стратегическите и трансграничните аспекти.

- Взаимното допълване с резултатите на агенциите, свързани със здравеопазването, ще може да се ползва от инвестициите по тази програма, особено с оглед на трансфера на най-добри практики, протоколи за наблюдение или програми за изграждане на капацитет.
- Новата програма ще подкрепи и общите усилия на Съюза и неговите държави членки за осигуряване на наличието на медицински ресурси (лекарства, ваксини, човешки ресурси, оборудване), в тясно сътрудничество с бъдещата програма rescEU.

Финансови аспекти

- Допълнителният финансов пакет, мобилизиран по линия на Next Generation EU, ще бъде в размер на 7,7 милиарда евро.

МЕХАНИЗЪМ ЗА ГРАЖДАНСКА ЗАЩИТА НА СЪЮЗА/rescEU

Цел: Укрепване на капацитета за реагиране на Механизма за гражданска защита на Съюза

Механизъм: Безвъзмездни средства и обществени поръчки

Нужди по време на кризата и очаквано въздействие

- Подобряването на капацитета на Механизма за гражданска защита на Съюза/rescEU ще даде възможност на ЕС и на държавите членки да бъдат по-добре подготвени за бързо и гъвкаво реагиране при кризи, по-специално тези с голямо въздействие, предвид потенциалните отрицателни въздействия върху нашите икономики и общества, както това ясно показва извънредната ситуация, предизвикана от COVID-19. Въпреки че се случват сравнително рядко, широкомащабните извънредни ситуации и бедствия могат да причинят сериозни и дълготрайни щети на нашите икономики и общества и следователно изискват много по-голямо равнище на планиране и подготвеност.
- Въз основа на поуките, извлечени от кризата, разширеният капацитет на rescEU следва да даде възможност на ЕС да развие и придобие капацитет за поддържане на запаси заедно със съответен капацитет за разпределението им (като складови съоръжения, транспортни средства и цялостна логистична подкрепа).
- За да се гарантира ефективен и цялостен отговор на ЕС на широкомащабни извънредни ситуации, механизмът rescEU изисква максимална гъвкавост и истинска способност за действие на равнището на ЕС, включително бюджетна и оперативна гъвкавост и рационализиране, в ситуации, в които изправените пред затруднения държави членки не могат да направят това.
- Актуализираната програма също така ще осигури на Съюза капацитет и надеждна логистична инфраструктура, която да може да се използва при различни видове извънредни ситуации, включително и при спешни медицински случаи. Това ще доведе до механизми, които ще позволят на ЕС да:
 - придобива, отдава под наем, наема, поддържа запаси от предварително идентифицирани видове капацитет на rescEU;
 - въвежда продукти и персонал от държави извън ЕС и да ги изпраща на други места в ЕС;
 - транспортира бързо продукти и персонал от различни точки в ЕС до други, където те са необходими; да внедрява международен експертен опит за всички видове бедствия (включително въздушен транспорт на медицински специалисти — лекари специалисти, медицински сестри, епидемиолози, реаниматори и интегрирани и добре оборудвани екипи за спешна медицинска помощ);
 - прехвърля бързо жертви на бедствия/пациенти, където те могат да получат най-ефикасна медицинска помощ, в случаите в които местният и националният

капацитет са претоварени. Тази инфраструктура ще включва система от здравни съоръжения, които са на разположение в държавите членки.

- Механизмът ще включва подобрена и интегрирана система за комуникация на живо, която е достъпна за всички държави членки, така че съответните активи да могат да бъдат мобилизирани в кратки срокове във всеки един момент.
- Международният компонент за готовност и реагиране също ще бъде подобрен, така че капацитетът да може да се използва и извън ЕС.

Изпълнение

- ЕС ще бъде в състояние директно да достави, финансира и въведе подходящи видове стратегически капацитет на rescEU, логистично складиране и транспортиране, както и взаимосвързана инфраструктура за управление на информацията за извънредни ситуации, която да може да се използва за всички извънредни ситуации и която да бъде на разположение в рамките на rescEU. Този стратегически капацитет ще допълва този на държавите членки. Той следва да е на разположение на териториите на няколко държави — членки на ЕС, по такъв начин, че да се гарантира най-ефективното географско покритие в отговор на извънредна ситуация. Бюджетът на ЕС ще поеме разходите за влизане/излизане/транспорт, както и разходите за съхранение и финансовите разходи.
- Комисията следва да може да придобива, отдава под наем или наема транспортен и логистичен капацитет (многоцелеви въздушен транспорт/транспортен капацитет). Това ще позволи на ЕС да отговори на всякакви извънредни ситуации в рамките на ЕС и в трети държави (включително тези от медицинско естество: трансфер на жертви на бедствия, пациенти, лекари, европейски медицински екипи, репатриране, както и превоз на всички видове товари, свързани с реагирането при извънредни ситуации). Складирането на помощта и транспортният капацитет следва да са стратегически взаимосвързани, за да се увеличи скоростта на доставка и да се осигури доброто функциониране на веригата на доставки.
- Административните процедури ще бъдат сведени до минимум, за да се намалят тежестта и забавянията при разгръщането, което е от решаващо значение при извънредни ситуации.
- RescEU ще включва разпоредби, които позволяват бюджетна гъвкавост, включително многогодишно планиране на компонента за предотвратяване и готовност, и осигуряване на незабавна наличност и гъвкавост на средствата за реагиране. Както стана ясно по време на кризата, предизвикана от COVID-19, извънредните ситуации по своята същност са непредвидими и не са равномерно разпределени през програмния период; когато обаче е налице спешен случай, скоростта на реагиране е от основно значение.

Взаимно допълване с политиките на ЕС и националните политики

- Подобреният механизъм за гражданска защита на Съюза/rescEU ще бъде в основата на един по-интегриран подход за управление на извънредни ситуации. Със своя разширен европейски център за управление на извънредни ситуации той ще се превърне в оперативно звено за обслужване на едно гише, което управлява

стратегическия капацитет на ЕС и осигурява бърз и ефективен отговор на всички видове широкомащабни кризи.

- Той ще обслужва всички държави членки и всички сектори, като ще разполага с различни видове стратегически капацитет на rescEU, в зависимост от кризисната ситуация. Наличието на собствен логистичен капацитет следва да бъде достатъчно за трансфера на стоки, медицински персонал и пациенти до степен, необходима на всяка една държава в затруднено положение, като това ще осигури своевременна осезаема европейска добавена стойност.
- Взаимното допълване на компонента rescEU на Механизма за гражданска защита на Съюза, по-специално по отношение на поддържането на запаси за извънредни ситуации, с други финансирани от ЕС действия за готовност ще бъде гарантирано. То ще се основава на специфични критерии, като например категориите обхванати изделия (специализирани, за общи нужди, за оказване на първа помощ и др.).

Финансови аспекти

- Допълнителният финансов пакет, мобилизиран по линия на Next Generation EU за rescEU, ще бъде в размер на 2 милиарда евро.